

Aki több mint 1000 versenyt nyert

Sajdik Sándor, a zsoké

„Érdekes ez a gyerekkori helyszín. Most már harminc éve budai lakosok vagyunk, de az álmaid helyszíne mindig Dunakeszi. A régi utcákon szerepelnek barátaim, kollégáim, azok is, akik életükben nem jártak ott.”
(Sajdik Ferenc)

Sajdik Sándor 1900. március 16-án született Hajóson. Édesapja, a keceli illetőségű Sajdik József a hajósi Huber Veronikát vette feleségül, és a fiatal házaspár az 1720-as években németek által alapított Bács-Kiskun megyei faluban telepedtek le. Sajdik József katonának állt, a fővárosi Károly kaszárnyában¹ szolgált. Öt évvel később a család is Budapestre költözött, így fiuk, Sajdik Sándor iskoláit Budapesten (a család a VI. kerületben, a Lázár utcában lakott) és Rákospalotán végezte, utóbbi településen a Rákospalotai Községi Elemi Iskolába járt. A fiút alkata, apró termete szinte zsokénak predesztinálta, amit a család egyik ismerőse javasolt is az apának.²

Sajdik Sándor Oktondi nyergében 1925-ben
(Révész István Helytörténeti Gyűjtemény, Dunakeszi)

1 A Károly-kaszárnya (más néven: Invalidusok háza) ma a Fővárosi Önkormányzat székhelye (1052 Budapest, Városház utca 9-11.).

2 Sajdik Ferenc: A víg kedély nagy tartaléka. Napút 2. (2000) 1. sz. 5. (2000. február 1.)

Így került Sajdik Sándor 1912-ben Alagra, ahol gróf Pejacsevich Albertnél (1875-1941) volt lovászfúú, majd 1916-tól nála is versenyzett.³ Első versenyét Tiverton nyergében nyerte.⁴ 1918-ban hivatásos zsoké lett, még ebben az évben bemutatkozott Bécsben: Palatint lovagolta a Sanskrit-versenyen,⁵ és első helyezést ért el.⁶ Ebben az esztendőben összesen 53 versenygyőzelmet aratott.⁷ 1921-ben Hesp Józsefhez, egy évvel később Horthy Jenő trénerhez, a Jankovich-Bésán istállóhoz szerződött. A szigorú tréner nehezen boldogult a bohém zsokéval, nem bírta elnézni, hogy Sajdik a teljes fizetését elpazarolja, ezért annak egy részét félrerakatta. Sajdik ugyanakkor számos sikert ért el a kék-vörös ujjú felsőt és aransárga sapkát magára öltve. 1925-ben megnyerte a legrangosabb hazai versenyt, a Magyar Derbyt, Bajtárs nyergében.⁸ A nyereményként kapott összegből (a zso-kék ekkoriban jellemzően a díj 25%-át kapták meg) vásárolta meg a család dunakeszi otthonát.⁹

1926-ban ifj. Charles Planner tréner mellé Németországba szerződött a Stall Halmához. 1927-ben, csak a drezdai versenynapon három versenyt nyert, és ezzel megmutatta „a németeknek, hogy milyen a magyar lovasművészet”.¹⁰ Feleségével, Weinberger Sarolta¹¹ balerinával ezt követően Neuhausen bei Berlinben éltek. Itt született 1927-ben Sándor fiuk, majd 1930-ban a későbbi kiváló grafikus és karikaturista, Ferenc is meglátta a napvilágot. Ettől kezdve Weinberger Sarolta soha többé nem állt színpadra, életét családjának szentelte.

Sajdik Sándor szép sikereket ért el Németországban. 1928-ban – a Stall Halma színeiben – megnyerte a Hindenburg-versenyt, Frankonia nyergében.¹² A díjat maga a névadó, Paul von Hindenburg (1847-1934) német elnök (1925-1934) adta át a champion zsokének.¹³ 1931-ben a Gestüt Weilnek lovagolt,¹⁴ és Tantris nyergében második helyet ért el az Ulrich von Oertzen-versenyben, Hamburgban (Horn).¹⁵ 1932-ben magára öltötte a Gestüt Schlenderhan fekete-kék-piros színeit,¹⁶ és a grunewaldi pályán, Wolkenflug nyergében megnyerte Németország legrangosabb versenyét, a Berlini Nagydíjat.¹⁷ Ezzel Sajdik elérte németorszá-

3 Magyar lóspport és lótenyésztés. Szerk.: *Bossányi-Havas Rezső-gr. Markovits István*. Bp., Közérdekű Könyvkiadó Vállalat, 1943. 502.

4 Az alagi meeting harmadik napja. Vadász- és Versenylap 60. (1916) 44. sz. 250. (1916. június 7.)

5 Vadász- és Versenylap 62. (1918) 105. sz. 540. (1918. október 18.)

6 Vadász- és Versenylap 62. (1918) 106. sz. 542. (1918. október 21.) Ugyanakkor a Welter Handicap versenyben is nyert. Vadász- és Versenylap 62. (1918) 106. sz. 543. (1918. október 21.)

7 Vadász- és Versenylap 62. (1918) 110. sz. 559. (1918. november 12.)

8 *Kovács Botond*: A Magyar Derby győztesei – 5. rész – Bajtárs (1925); <https://kincsempark.hu/2020/05/18/a-magyar-derby-gyoztesei-5-resz-bajtars-1925/> (A letöltés ideje: 2021. január 18.)

9 *Szücs Gábor*: Sajdik Ferenc: Hagyjuk a ceruzára! Szabad Föld 2013. augusztus 24.; <https://szabadfold.hu/csalad-otthon/sajdik-ferenc-hagyjuk-a-ceruzara-244716/> (A letöltés ideje: 2021. január 18.)

10 8 Órai Ujság 13. (1927) 214. 6. (1927. szeptember 22.)

11 *Horváth Csaba*: „Mindig azt szeretném: egy újabb rajzot készíteni”. Művelődés 72. (2019) 9. sz. 20.

12 <http://www.galopp-sieger.de/galoppsieger/sieger?rennkz=DHOPHiR&backlink=4> (A letöltés ideje: 2021. január 11.)

13 <https://www.gettyimages.com/detail/news-photo/hindenburg-paul-von-02-10-1847-offizier-politiker-news-photo/541481077> (A letöltés ideje: 2021. január 18.)

14 A „Weil” württembergi királyi magánménest 1817-ben hozta létre I. Vilmos király, és 1932-ig működött. *Frey, Otto*: Adel und Leistung. Vollblutaraber im Gestüt Weil-Marbach. Baden Württemberg, Szerzői magánkiadás, 2003. 5.

15 <http://www.galopp-sieger.de/galoppsieger/sieger?sort=p1reitergew&rennkz=DHHUIOe&vkj=&bkj=&backlink=0&dist=> (A letöltés ideje: 2021. január 11.)

16 A német turf szennációja. Pesti Hírlap 54. (1932) 132. sz. 13. (1932. június 16.)

17 <http://www.galopp-sieger.de/galoppsieger/sieger?rennkz=DDuGB&backlink=0> (A letöltés ideje: 2021. január 11.)

gi pályafutása csúcspontját, a Schlenderhan ménest ugyanis a turf egyik legjelesebb futtatója, az Oppenheim család tulajdonában állt.¹⁸

1933 után a magyar (és más külföldi) zsoké nagy részének el kellett hagynia Németországot, tekintettel a Hitler által meghirdetett programra, miszerint egyetlen külföldi sem kap munkát az országban addig, amíg van német munkanélküli. A Sajdik család az 1933. év

Sajdik Sándorról készült dán karikatúra (Révész István Helytörténeti Gyűjtemény, Dunakeszi)

végén tért haza, és 1934–1935-ben Sajdik Sándor a korábbi tehetséges úrlovas, majd ragyogó tréner Csernovits Arzén (1897–1961) istállójához szerződött, itt elsősorban a lesvári ménest lovalta.¹⁹ Ebben az időszakban több magyarországi futamon részt vett, így a budapesti versenyeken és a balatoni díjon is indult.²⁰

1935–1936-ban Sajdik Sándor Romániában lovagolt, majd 1937-ben Athénba szerződött, ahová családját is magával vitte. A zsoké néhány hónap múlva összeveszett az ottani istállótulajdonossal, és 1938-ban – családját hátrahagyva – Dániába ment versenyezni. A Sajdik család egészen 1941-ig Athénban maradt: a fiúk iskolába jártak, édesanyjuk megpróbálta eltartani őket. Édesapjuktól pénz nem érkezett, így Weinberger Sarolta kénytelen volt a nemzetközi Jockey Clubon keresztül letiltatni férje fizetésének felét, valamint munkát is vállalt. A feleségnek a szemé sem rebbent. Ahogyan azt később egy interjúban Sajdik Ferenc megfogalmazta: „[Sajdik Sándor] klasszikus bohém figura volt, rendszeresen nézett a pohár fenekére. Állandó duhajkodások jellemezték, szinte minden pénzét szórakozásra költötte.”²¹ A család összetartása így leginkább a feleségre hárult.

A szeretet ugyanakkor soha nem veszett ki a családból, ahogyan a nevetés sem. Sajdik Sándor „kis ember” volt „óriási humorral”.²² Versenysúlya pályája kezdetén 43, 1934-ben 61,5 kg volt,²³ lába 35-ös méretű. Sajdik Ferenc visszaemlékezett arra is, hogy ha édesanyja

18 A ménest 1869-ben egy árverésen vásárolta Eduard Salomon von Oppenheim (1831–1909), ebben az időben fia, az 1932-ben elhunyt Simon Alfred (1864–1932), illetve unokája, Friedrich Karl von Oppenheim (1900–1978) vezették az istállót. Trénerük az angol származású George Arnall volt, és Sajdikot megelőzően Varga Lajos is náluk lovagolt. Bővebben ld. *Stoffregen-Büller, Michael*: Schlenderhan. Schwarz-blau-rot – die Farben der Sieger. 140 Jahre Vollblutzucht und Rennen. Hildesheim, Olms, 2009.

19 Sajdik a jövőre a Csernovits-istálló lovasa lesz. Budapesti Hírlap 53. (1933) 256. sz. 8. (1933. november 11.)

20 Pesti Hírlap 56. (1934) 147. sz. 14. (1934. július 3.); Pesti Hírlap 56. (1934) 158. sz. 21. (1934. július 15.)

21 *LángDávid*: Sajdik Ferenc – akinek Gombóc Artúrt köszönheti Magyarország; www.szeretlekmagyarorszag.hu, 2014. január 28.; <https://www.szeretlekmagyarorszag.hu/kult/sajdik-ferenc-akinek-gomboc-arturt-koszonheti-magyarorszag/> (A letöltés ideje: 2021. január 18.)

22 *Szücs Gábor*: Sajdik Ferenc: Hagyjuk a ceruzára! Szabad Föld 2013. augusztus 24.; <https://szabadfold.hu/csalad-otthon/sajdik-ferenc-hagyjuk-a-ceruzara-244716/> (A letöltés ideje: 2021. január 18.)

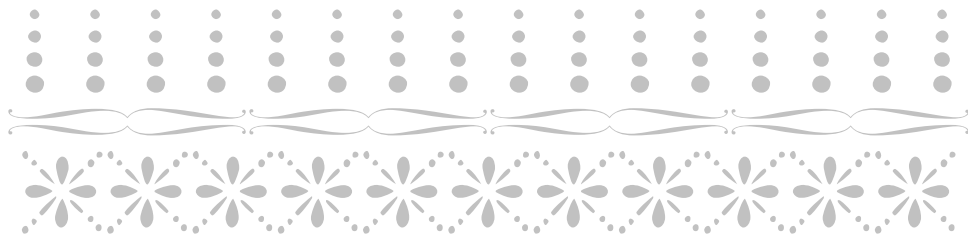
23 Pesti Napló 68. (1917) 89. sz. 10. (1917. április 3.); Budapesti Hírlap 54. (1934) 236. sz. 13. (1934. október 19.)

bement az üzletbe, hogy 35-ös cipőt vagy zoknit akar venni, megkérdezték tőle, hogy hány éves a fiúcska.²⁴ Sajdik Sándor felesége válláig sem ért. A visszaemlékezések szerint Weinberger Saroltának nemcsak Sajdik, mások is udvaroltak. A zsoké állítólag azt ígérte, hogy ha a felesége lesz, mellette soha nem fog sírni. Ez csak a nászéjszakáig volt igaz, amikor az ifjú férj hajnali 6 órakor, ittas állapotban érkezett haza.²⁵

Weinberger Sarolta és fiai 1941-ben, a második világháború miatt hazatértek. Már hetek óta otthon voltak, amikor egy késő délután egyszer csak hazatért Sajdik Sándor, aki reggel óta az alagi Pavilonban iszogott. A család – mintha az elmúlt négy év alatt mi sem történt volna – folytatta tovább életét.²⁶ Sajdik Sándor ekkor Szabó Lajos idomárhoz szerződött,²⁷ majd 1943-ban ifj. Mravik Pál trénerrel dolgozott.²⁸ A háború után több zsokétársával együtt megbízást kapott, hogy a volt alagi versenylovakat kutassák fel Magyarországon. Sajdik Sándor ebben az időszakban a Dunántúlt járta, ahol a falusi ivókban faggatózott – többször eredményesen – a versenylovak után.²⁹ 1956 és 1961 között ismét Alagon (ekkor már Dunakeszi) lovagolt, majd 1961-ben nyugállományba vonult.³⁰ A következő két évben a legendás tréner, Aperiaiov Zakariás (1927–2015) számára dolgozott a Tréningtelepen. Ez után Dunakeszin, az 1925. évi derbigyőzelem nyerevényéből vásárolt házban élt egészen az 1991. évi haláláig.

Sajdik Sándor egy eredményes, több mint 1000 győzelmet hozó lovas pályát követően, 91 éves korában hunyt el. Fia, Ferenc visszaemlékezése szerint halála előtt egy korty innivalót kért, és kapott is: vizet. Erre a klasszis zsoké csak ennyit mondott: „*De miért nem konyak?*”³¹ Sírja Dunakeszin van, a Kegyeleti parkban.

Kerekes Dóra

24 Sajdik: Génhibával születtem. Népszabadság (online), 2012. augusztus 7.; http://nol.hu/kultura/20120807-sajdik_genhibaval_szulettem-1323917 (A letöltés ideje: 2021. január 18.)

25 Szücs Gábor: Sajdik Ferenc: Hagyjuk a ceruzára! Szabad Föld 2013. augusztus 24.; <https://szabadjfold.hu/csalad-otthon/sajdik-ferenc-hagyjuk-a-ceruzara-244716/> (A letöltés ideje: 2021. január 18.)

26 Szücs Gábor: Sajdik Ferenc: Hagyjuk a ceruzára! Szabad Föld 2013. augusztus 24.; <https://szabadjfold.hu/csalad-otthon/sajdik-ferenc-hagyjuk-a-ceruzara-244716/> (A letöltés ideje: 2021. január 18.)

27 Esti Ujság 6. (1941) 296. sz. 4. (1941. december 29.)

28 Bossányi-Havas-Markovits 1943. 502.

29 Sajdik Ferenc visszaemlékezése szerint édesapja és zsokétársai a kutakodásaik során rendszerint olyan lovakat kerestek, amelyeket sehogy sem lehetett rávenni arra, hogy jámbor módon segítsék a földműveseket munkájukban. Ezek a büszke állatok általában versenylovak voltak.

30 Solymosi [László]: Azok a híres Sajdikok. Váci Napló (A Pest Megyei Hírlap különkiadása) 21. (1977) 194. sz. 1. (1977. augusztus 18.)

31 Szücs Gábor: Sajdik Ferenc: Hagyjuk a ceruzára! Szabad Föld 2013. augusztus 24.; <https://szabadjfold.hu/csalad-otthon/sajdik-ferenc-hagyjuk-a-ceruzara-244716/> (A letöltés ideje: 2021. január 18.)